

Dorovský, Ivan

Nevyčasil se. Stmívá se?

Opera Slavica. 2015, vol. 25, iss. 1, pp. 76-77

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/133942>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

гацких исследует А. В. Снигирев. Незавершенность как авторская стратегия в «новой драме» рубежа XX–XXI вв. стала объектом изучения Т. Н. Бреевой.

После четырех глав следует послесловие, авторами которого являются А. В. Перцев и Л. П. Быков. Перцев рассматривает феномен незавершенности в искусстве и его философскую подоплеку. Затем Быков в своей статье «Торжество постскриптума, или Метаморфозы литературной репутации *post mortem*» приходит к выводу, что «завершенность противопоказана жизни. Жизнь по определению процессуальна» (Быков, с. 512), с чем невозможно не согласиться.

Тридцать один автор сборника, о месте работы и сфере научных интересов которого можно узнать из краткого представления, оригинально решает литературоведческий, лингвистический и философский аспекты незавершенного и, таким образом, выражает актуальность, вневременность этого понятия.

Андреа Громинова

Nevyčasilo se. Stmívá se?

Náš nejvýznamnější a rozhodně nejproduktivnější slavista, rusista, anglista, bohemista, genolog a literární historik Ivo Pospíšil vydal v roce 2002 obšírný soubor úvah, kritik, esejů a glos pod názvem *Až se vyčásí...*, který jsme v našem časopise recenzovali (viz *Slovanský jih*, roč. 3, 2003, čís. 6, s. 29–32). Nyní po třinácti letech v první části souboru *Když se nevyčásí aneb Stmívání* (Galium, Brno 2015, 249 stran) některé texty připomíná krátkými ukázkami. Jinak je kniha koncipována obdobně do čtyř částí (pomineme-li reminiscence v první části). Jak autor poznamenává v stručném úvodu, *jsou tu glosy, komentáře, recenze a kratší eseje, které vycházely v různých edicích... i diskusně a polemicky pojaté stati a studie...* Tematický záběr je obdivuhodně široký: dotýká se aktuálních každodenních otázek i „obyčejných lidí a řadových občanů“, vzpomíná a hodnotí literární tvůrce, knihy, kulturní akce, komentuje novinové zprávy atd. Nelze vše pojmenovat. Uvedme aspoň, že druhá část se týká literárních a kulturních osobností, z nichž mnohé byly jeho přáteli, kolegy nebo obecně významnými a známými osobnostmi, třetí a nejrozsáhlejší část nese název *Knihy jako znejistění a útočiště*. Poslední část nazval autor *Ve víru pochybností*.

Převažují v ní kritické, hodnotící, analytické recenze prozaických i básnických knih českých, slovanských i evropských a světových autorů, které I. Pospíšil uveřejnil převážně v posledním desetiletí v brněnském periodickém tisku. Přitom mnoho z nich by podle našeho názoru mělo a mohlo být (?) uveřejněno v celostátních periodikách. Jeho záběr je totiž obdivuhodně široký. Píše např. o memoárech Valtra

Komárka, o básnických sbírkách Iva Odehnala, o knize Milana Pokorného, v níž píše „neretušovaně a lidsky“ o významném rozhlasovém pracovníku Karlu Kynclovi, hodnotí knihu brněnských autorů Danuše Kšicové a Jaroslava Vaculíka o volyňských Čěších i tzv. paměti jednoho z bývalých čl. prezidentů Antonína Novotného. Výstižné je pojednání o *nelhostejném člověku v lhostejné zemi* Karlu Krylovi, který dovedl vidět téměř vizionářsky vnitropolitický vývoj u nás po roce 1989. I. Pospíšil má plnou pravdu, když píše, že *Kryl přichází příliš pozdě, spíše jen jako nostalgické retro*. Při hodnocení složitých životních peripetií *reformního komunisty a liberála Jiřího Dienstbiera* mj. poznamenává, že *politiku lze dělat lidsky, slušně, s lidmi a pro lidi*.

Pospíšilově pozornosti neunikají žádné podstatné práce slovanských (ať lužickosrbských, ukrajinských, ruských nebo jihoslovanských aj.) autorů a osobností. Obšírně pojednává mj. o knize Václava Štěpánka o kosovské otázce i o práci Krs-teho Mísirkova O makedonských záležitostech, zdůrazňuje potřebnost takových sborníků studií, jako je Balkán a nacionalismus, a v prvním českém výboru z poezie Ganeho Todorovského obdivuhodně vystihuje smutné tóny.

Poslední část nazvanou **Ve víru pochybností** tvoří mj. rozsáhlá studie napsaná k půlkulatému cyrilometodějskému výročí a dvě bohatě doložená pojednání *Úskalí genologie* a *Esej jako konstrukční materiál krásné prózy* a výklad o vývoji, metodologii a terminologii české protektorátní novely. Další příspěvky pojednávají např. o česko-slovenských jazykových a kulturních vztazích, o turkoslavistice aj. Oddíl uzavírá referát, který autor napsal pro sborník z kolokvia Brno–Bělehrad, které se konalo počátkem října 2014 v Brně.

Přiznám se, že se mi o podobných Pospíšilových pracích píše velice obtížně, protože jsou fundované, široce pojaté v možných souvislostech, bohatě literaturou doložené, poučné a často polemické. Rád je však čtu, protože nejednou nutí k úvahám, k zamyšlení. I nad názvem knihy, který (jak sám autor vysvětluje ve stručném úvodním slově) *evokuje změnu situace a celkové posuny. Společným jmenovatelem je smutek, deziluze*. A to je to, nad čím se zamýšlím. Rád bych věděl, z čeho ten smutek a ta deziluze vyvěrají.

Ivan Dorovský